

GATIS JUNGHĀNS
AST VALDES LOCEKLIS

**BALANSĒŠANAS IZMAKSU
SEGŠANAS RISINĀJUMS**

BALTIJAS BALANSĒŠANAS JAUDAS TIRGUS

Viss nepieciešamais jaudas rezervju apjoms Baltijā tiks iepirkts ik dienu kopējā balansēšanas jaudas tirgū, tādējādi nodrošinot:

- **Kopīgu** iepirkumu;
- Jaudas rezervju **kopīgošanu un apmaiņu**;
- Iespējas dalībai **dažādiem tirgus spēlētājiem** ar dažādu tehnoloģiju resursiem;
- Vispārēju iepirkuma **optimizāciju**, nodrošinot ietekmes novērtējumu uz sekojošiem tirgiem.

BALTIJAS BALANSĒŠANAS JAUDAS TIRGUS

Jaudas rezervju izmaksas atkarīgas no:

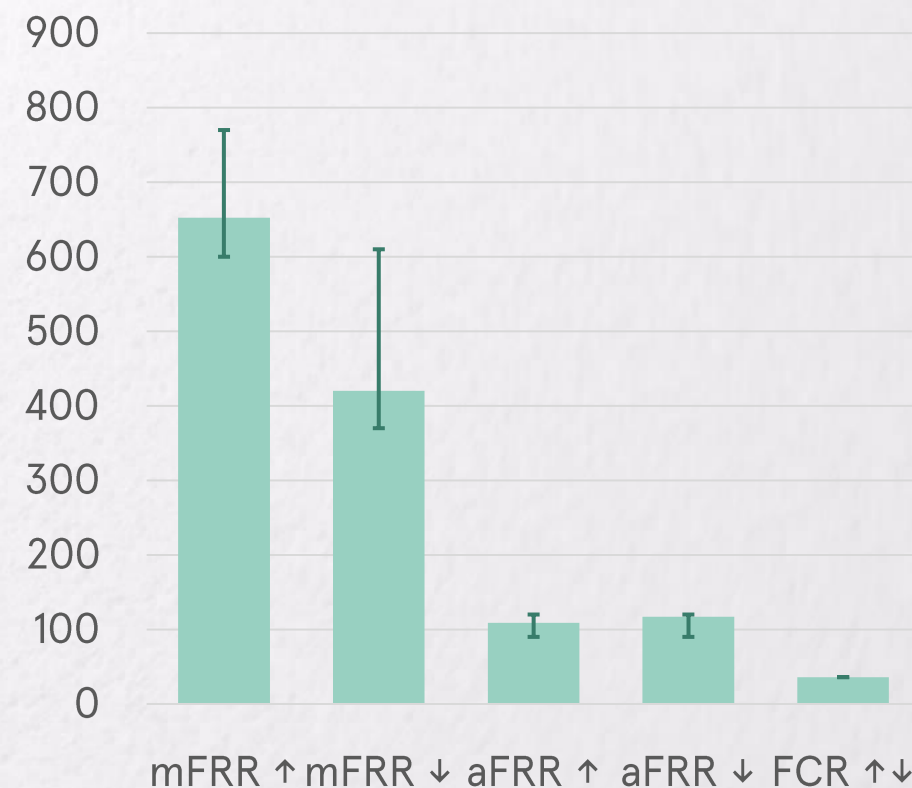
- PSO nepieciešamā jaudas rezervju apjoma;
- Tirgus dalībnieku piedāvājumu cenām;
- Pārvades jaudas pieejamības rezervju apmaiņai un kopīgošanai;
- Prognozēto pārvades jaudas vērtību nākošās dienas elektroenerģijas tirgū.

NEPIECIEŠAMIE JAUDAS REZERVJU APJOMI

Pēc sinhronizācijas **Baltijas PSO jānodrošina nepieciešamais balansēšanas jauda rezervju apjoms:**

- **FCR** – frekvences noturēšanas rezerves;
 - Baltijā kopā 36 MW. Nosaka atbilstoši CESA prasībām (galvenokārt ietekmē zonas ģenerācijas un patēriņa apjoms)
- **FRR** – frekvences atjaunošanas rezerves, atbilstoši **dimensionēšanas** metodikai:
 - aFRR – nosaka atbilstoši vēsturiskajiem **nebalansa datiem**;
 - mFRR – galvenokārt nosaka zonas lielākā iespējamā **incidenta apmērs**, piem. pārvades līnijas pārvades jauda, elektrostacijas jauda.

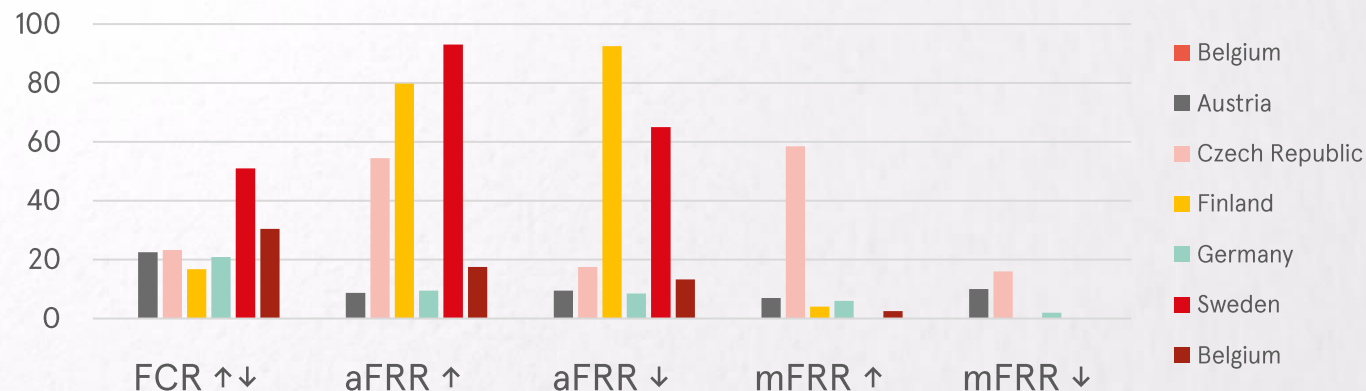
Baltijā nepieciešamie jaudas rezervju apjomi, MW

JAUDAS REZERVJU IZMAKSAS

Katram PSO attiecināma daļa no kopējām jaudas rezervju iepirkuma izmaksām. Izmaksas tiek dalītas atbilstoši Baltijas PSO izstrādātai metodikai.

Vidējā balansēšanas jaudas rezervju cena Eiropas zonās*
EUR/MW/1h, 2019-2022

Balstoties uz citu Eiropas PSO zonu cenām prognozētā AST izmaksu daļa (pirms BESS)

- Minimālo cenu scenārijā ~8 MEUR/gadā **
- Vidējo cenu scenārijā ~40 MEUR/gadā **
→ ar BESS ~20 MEUR/gadā **

Maksimālo cenu scenārijā ~120 MEUR/gadā

**

*Cenu aprēķinā izmantoti dati par rezervju cenām 2019. - 2022. gadā Eiropā [avots: ENTSO-E Balancing report 2022; ENTSO-E Market report 2023]

**Faktiskās vērtības no pašreizējās indikācijas var būtiski atšķirties, atkarībā no tirgus cenām, ģenerācijas un patēriņa apjomiem, nebalansa apjomiem.

JAUDAS REZERVJU IZMAKSU ATTIECINĀŠANA

02.2025.

Balansēšanas jaudas
tirgus ieviešana

Izmaksu alokācija
pārvades tarifā

07.2025.

Priekšlikuma spēkā
stāšanās

Jaudas rezervju izmaksu
iekļaušana balansēšanas
norēķinos

01.2026.*

AST BESS ieviešana

Jaudas rezervju izmaksu
iekļaušana balansēšanas
norēķinos ar zemāku
izmaksu apjomu

**AST BESS ieviešanas datums ir indikatīvs un var tikt mainīts atkarībā no tehniskās ieviešanas gaitas*

KĀPĒC TIEK ROSINĀTAS IZMAIŅAS?

- Šobrīd balansēšanas jaudu izmaksas tiek iekļautas pārvades pakalpojuma tarifā (piemēro patērētājiem), ir viegli prognozējamas (ilgtermiņa līgumi), un kopējā AST izmaksu struktūrā sastāda līdz 10%.
- Pēc sinhronizācijas ar CE energosistēmu balansēšanas jaudu izmaksas kļūs svārstīgas un grūti prognozējamas (spot tirgus), un kopējā AST izmaksu struktūrā var sastādīt pat 30-50% atkarībā no cenu scenārija.
- aFRR rezervju apjoms ir atkarīgs no nebalansa apjoma energosistēmā (ko izraisa gan patērētāji, gan ražotāji).
- FCR un mFRR rezervju apjoms atkarīgs no ģenerācijas un patēriņa apjoma energosistēmā un lielākā atslēguma incidenta (N-1).

KĀDAS IZMAIŅAS TIEK PIEDĀVĀTAS NO 2025. GADA 1. JŪLIJA?

- Balansēšanas jaudu izmaksas neietvert pārvades pakalpojuma tarifā, bet **attiecināt uz balansēšanas pakalpojuma saņēmējiem (BRP)**.
- **50%** izmaksas attiecināt uz BRP **patērētāju** portfeļa apjomu un **50%** - uz BRP nebalansa enerģijas apjomu.
- Vismaz divus mēnešus pirms norēķinu perioda visām stundām tiek noteikta vienāda **portfeļa apjoma komponente** (indikatīvi **3 EUR/MWh**) un nebalansa apjoma komponente (indikatīvi **42 EUR/MWh**).
- Faktiskā komponentes vērtība mainīsies atkarībā no tirgus dalībnieku piedāvājumiem balansēšanas rezervju izsolēs, kā arī atkarībā no BRP portfeļa un nebalansa izmaiņām pēc iespējas minimizējot izmaksu pārnesi starp norēķinu periodiem ilgtermiņā.
- Līdz ar BRP norēķinu apjomu pieaugumu pieaugs arī BRP drošības depozītu (garantiju) apjoms. AST novērtējis, ka vidēju balansēšanas rezervju cenu scenārijā **BRP drošības depozītu (garantiju) apjomi pieaugtu vidēji par 40%** (novērtējums ir indikatīvs).

GATIS JUNGHĀNS
AST VALDES LOCEKLIS

**BALANSĒŠANAS IZMAKSU
SEGŠANAS RISINĀJUMS**

